

teoretikere, der diskuterer akkumulationens betydning for arbejderklassens reproduktion, især fordi nogle af de mål på kapitalisternes økonomiske styrke, der anvendes af Hornemann, jo også kan tolkes som mål på akkumulationens styrke.

Peter Gundelach

Jan Myrdal, *En kinesisk landsby 20 år efter*. København: Mellempfolkeligt Samvirke, 1983. 144 sider, 72,00 kr.

Jan Myrdal har en erklæret "forkærlighed for bønder", som han selv forbinder med sin fædrene slægt fra Dalarna. Hvad den end skyldes, har den ført til en af de bedste bøger, vi har om livet i en kinesisk landsby: "Rapport från kinesisk by", fra 1963. Siden har han fulgt sine personer i en unik feltforskning, der er resulteret i flere bøger. Den måske uigenkaldeligt sidste af disse har vakt opsigt ved sin kritik af især landbrugspolitikken i Kina.

Bogen deler sin opmærksomhed mellem den oprindelige landsby, Liu Lin, og et amt i Anhui, som nu har mønsterstatus. Den afdækker opløsningen i den kollektive sektor og en ny politik, hvis grundpræmis, ifølge Myrdal, er, "at folk, der har det fattigt og vanskelig... skulle blive grebet af entusiasme og fremtidstro, fordi nogle blev rige, og så blive smittet af eksemplets magt og selv berige sig..." (s. 138). De nyrige viser sig at være partimedlemmer eller tidligere arbejdsledere og bogholdere i kollektivet. De dygtige, stærke og raske med mange arbejdsføre familiemedlemmer kan drage størst fordel af den nye politik, hvor familiebruget er grundenheden, men Myrdals hjerte er med de godt 600 millioner, der i hans øjne lades i stikken og ovenikøbet må se skolerne forringes og sygeplejesystemet opløses. I en dybt ironisk passage fremhæver Myrdal Singapores eksempel.

Trods et næsten for stort talmateriale er bogen meget læselig – den er godt oversat af Henning Ipsen – og en oplagt MS-udgivelse. Det må bero på forfatterens vældige PR-talent, at den vækker så stor opsigt, for det har siden 1978-79 været klart for forskere, hvor udviklingen bar hen. Dengang fremstillede Myrdal endnu sin landsby uden problematiseringer, skønt han nu refererer udsagn, som ikke fandt vej til hans tekst i 1978. Det råder han eftertrykkeligt bod på, også ved at lade sine personer gribe tilbage til 1975 og 1978, men han undlader en nødvendig diskussion af alternativerne til den nuværende klassesdifferentierende, land-og-by-separerende politik. Afslutningsvis åbener han muligheden for, at den blot er et cyklisk udsving. Efter en tid med øget distribution kan der komme en ny med massekampagner og akkumulation.

Clemens Stubbe Østergaard

Hans Østergaard Pedersen, *Sovjetunionens udenrigshandels organisation*. Øst-Vest Handelsserie nr. 1. Esbjerg: Sydjysk Universitetsforlag, 1983. 79 sider, 65,00 kr.